KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2021/2314,

14. detsember 2021,

taotluse kohta registreerida Euroopa kodanikualgatus „EVE-ALGATUS OTSUSTUSÕIGUSE KEHTESTAMISEKS“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/788 alusel

(Ainult hispaaniakeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrust (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatuse kohta, [1] eriti selle artikli 6 lõiget 4,

ning arvestades järgmist:

(1) 9. septembril 2021 esitati komisjonile taotlus registreerida Euroopa kodanikualgatus „EVE-ALGATUS OTSUSTUSÕIGUSE KEHTESTAMISEKS“.

(2) Komisjon teatas kooskõlas määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõikega 4 algatusrühmale kirjaga, et tema 5. oktoobri 2021. aasta otsuses (C(2021)7294 final) esitatud hinnangu kohaselt on kõnealuse määruse artikli 6 lõike 3 punktides a, d ja e sätestatud registreerimisnõuded täidetud ning et artikli 6 lõike 3 punktis b sätestatud nõuet ei kohaldata. Kuid komisjon selgitas ka seda, et algatus ei vasta määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 3 esimese lõigu punktis c sätestatud tingimusele. Seepärast kutsus komisjon vastavalt määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 4 esimesele lõigule algatusrühma üles algatust muutma. Komisjon juhtis algatusrühma tähelepanu sellele, et määrusega (EL) 2019/788 ei ole kodanikualgatustele antud õigust teha ettepanekuid aluslepingute läbivaatamiseks. Lisaks kutsus ta algatusrühma üles täpsustama, millise liidu õigusakti eelnõu peaks komisjon selle algatuse kohaselt esitama, ja selgitama selle õigusakti sisu.

(3) 19. oktoobril 2021 saatis algatusrühm komisjoni talitustele kirja, milles ta i) esitas küsimuse nõude kohta esitada „ettepanek“, väites, et seadusandlike ettepanekute koostamine on komisjoni ülesanne, ning ii) taotles algatuse läbivaatamist ja võimalust kohtuda komisjoni esindajatega, et ühiselt hinnata kavandatavat EVE-projekti, mille eesmärk on kehtestada „otsustusõigus“, ja koos algatuse sisu välja töötada. Seejuures oli ekslikult viidatud määruse (EL) 2019/788 artiklile 15, mida kohaldatakse ainult kehtivate algatuste suhtes. Komisjoni talitused rõhutasid oma 5. novembri 2021. aasta vastuses uuesti, et algatuse eesmärk peab vastama määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõikes 3 sätestatud tingimustele.

(4) 17. novembril 2021 esitas algatusrühm algatuse uuesti. Selle sõnastust oli muudetud, kuid sisu oli jäänud endiseks, kuigi komisjon on juhtinud tähelepanu 5. oktoobri 2021. aasta otsuses esitatud hinnangule.

(5) Algatusel on järgmised eesmärgid: „Võttes arvesse dokumenti „EVE-algatuse ETTEPANEK“, palume Euroopa Komisjonil ette valmistada sobiv õigusakt, mille alusel saaks Euroopa Komisjon kehtestada otsustusõiguse kui (inim) õiguse, ja anda see üle avaliku sektori asutustele. Eesmärk on luua otsedemokraatia süsteem, kus kodanikud saaksid teha sidusalt otsuseid ühistes ja avalikku huvi pakkuvates küsimustes, teostades rahva suveräänsust nii oma esindajate kaudu kui ka ilma nendeta. Arvestades selle taotluse ulatust, on algatuses esitatud ka projekt, mida saaks kasutada otsustamisõiguse väljatöötamisel. Seetõttu palutakse kaaluda järgmist kolme varianti: 1) EL ja selle

[1] ELT L 130, 17.5.2019, lk 55.

institutsioonid töötavad algatusega taotletava õiguse välja oma nimel; 2) EL loob spetsiaalse raamistiku, mille kohaselt tehakse kõigepealt ettepaneku teostatavuse eelanalüüs ja seejärel töötatakse ettepanek välja kõigi võimalike ELi pädevate osapoolte koostöös; 3) EL kiidab heaks ettepaneku avaliku väljatöötamise ja katsetamise, mille teostaks mõni konkreetne toimkond või projekt." Algatuse kohaselt on selle üldeesmärk „õigusakt või meede, millega nähakse ette Euroopa kodanikualgatuse sisu". Tõenäoliselt on sellega silmas peetud uudse „otsustusõiguse" väljatöötamise ja/või rakendamise projekti sisu kindlaksmääramist.

(6) Selle algatusega soovib algatusrühm, et komisjoni esitaks ettepaneku kehtestada uus põhiõigus, millega loodaks otsedemokraatia süsteem, mis vastaks liidu institutsioonide tasandile ja mille kaudu saavad kodanikud sidusalt otsustada ühiste ja avalike küsimuste üle ja seega teostada rahva suveräänsust nii oma esindajate kaudu kui ka ilma nendeta. Algatusrühma arvates peaks see toimuma kas 1) ELi enda nimel, 2) kiites heaks EVE-algatuse ja projekti eesmärkide eraviisilise väljatöötamise algatuse enda esindajate poolt või 3) ELi ja EVE-projekti koostöös. Algatusrühm selgitab, et nende ettepanek võib tingida aluslepingute muutmise, kuid nende hinnangul on kodanikualgatustel määrusest (EL) 2019/788 tulenevalt võimalik paluda sellekohase ettepaneku esitamist komisjonilt. Algatusrühm soovib, et variantide 2 ja 3 puhul kiidaks komisjon heaks eraviisilise projekti uue põhiõiguse loomiseks (edaspidi „EVE-projekt"). Lisatud dokumendis nimetatud muud eesmärgid teenivad selle uue õiguse kehtestamise üldeesmärki.

(7) ELi lepingu artikli 11 lõike 4 esimese lõigu ja määruse (EL) 2019/788 artikli 1 kohaselt on Euroopa kodanikualgatus komisjonile esitatud algatus, milles kutsutakse komisjoni üles esitama talle antud volituste piires asjakohast ettepanekut küsimustes, mille suhtes on kodanike arvates vaja aluslepingute rakendamiseks vastu võtta liidu õigusakt, ning mida toetab vähemalt üks miljon allakirjutanut, kes pärinevad vähemalt ühest neljandikust kõikidest liikmesriikidest. Määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 3 esimese lõigu punkti c kohaselt ei registreeri komisjon kodanikualgatust, kui see jääb ilmselgelt välja komisjoni pädevusest esitada liidu õigusakti ettepanek aluslepingute rakendamiseks.

(8) Vastavalt Üldkohtu otsusele kohtuasjas T-611/19 tähendab õigusakt ELi lepingu artikli 11 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 211/2011 ([2]) artikli 2 punkti 1 ja artikli 4 lõike 2 punkti b mõistes ja kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 288 institutsioonide vastu võetud määrust, direktiivi, otsust, soovitust ja arvamust. Määrus (EL) nr 211/2011 on alates 1. jaanuarist 2020 kehtetuks tunnistatud ja asendatud määrusega (EL) 2019/788. Kodanikualgatuse ulatus ja registreerimise õiguslikud tingimused ei ole seejuures muutunud. Määrus (EL) 2019/788 ei võimalda kodanikualgatustel paluda komisjonil teha aluslepingute muutmise ettepanekut, vaid võimaldab neil ainult paluda komisjonil teha komisjoni pädevusse kuuluvaid ettepanekuid võtta vastu teiseseid õigusakte aluslepingute rakendamiseks.

(9) Ka algatusrühm ise tunnistab, et algatuse eesmärgi saavutamiseks on vaja aluslepinguid muuta ja et eesmärki ole võimalik saavutada nende õigusaktidega, mida on peetud silmas ELi toimimise lepingu artiklis 288. Komisjon märgib, et seda ei võimalda ka algatuse teine ettepanek – käivitada eraviisiline projekt (EVE-projekt), mis osaleks „otsustusõiguse" väljatöötamises, kuna selline projekt ei saa sellise õigusakti ettepanekut esitada.

(10) Nimetatud põhjustel jääb „EVE-ALGATUS OTSUSTUSÕIGUSE KEHTESTAMISEKS" ilmselgelt väljapoole komisjoni pädevust esitada aluslepingute rakendamiseks liidu õigusaktide ettepanekuid määruse (EL) 2019/788 artikli 6 lõike 4 kolmanda lõigu punkti c tähenduses.

(11) Seetõttu tuleks registreerimistaotlus tagasi lükata,

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 211/2011 kodanikualgatuse kohta (ELT L 65, 11.3.2011, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa algatus „EVE-ALGATUS OTSUSTUSÕIGUSE KEHTESTAMISEKS“ jäetakse registreerimata.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud kodanikualgatuse „EVE-ALGATUS OTSUSTUSÕIGUSE KEHTESTAMISEKS“ algatusrühmale, mille esindajad ja kontaktisikud on Eberardo SÁNCHEZ LÓPEZ ja Juan Carlos ESCUDERO GONZÁLEZ.

Strasbourg, 14. detsember 2021

Komisjoni nimel
asepresident
Věra JOUROVÁ